

دارنده چک تا چه تاریخی می تواند علیه صادر کننده چک طرح دعوی کند؟

از زمان پیدایش چک به عنوان یک ابزار برای مبادله های تجاری و اقتصادی، آن چنان مورد استفاده قرار گرفته که تاکنون درباره آن مقالات و قوانین متعددی نگاشته شده است.

از زمان پیدایش چک به عنوان یک ابزار برای مبادله های تجاری و اقتصادی، آن چنان مورد استفاده قرار گرفته که تاکنون درباره آن مقالات و قوانین متعددی نگاشته شده است. قانونگذار ایران هم به پیروی از قوانین جهانی، از سال ها پیش، قوانینی را درباره این ابزار مهم و پرکاربرد وضع کرده است.

به گزارش «تابناک»؛ در آخرین مورد در سال گذشته، آخرین اصلاحات بر قانون چک اعمال شد که به دنبال آن، برخی مواد دچار تغییر ماهیت و برخی ابداعات جدید هم توسط قانونگذار در این قانون دیده شد. درباره این موضوع که با توجه به تحولات جدید بانکی و تغییر شیوه های پرداخت از شیوه های سنتی به شیوه های الکترونیکی اختلاف نظر های زیادی در بین حقوقدانان وجود داد؛ اما آنچه همیشه مهم بوده این است که «چک» به عنوان یک ابزار، آنقدر در میان عموم مردم مورد استفاده قرار می گیرد که باید همچنان به ابهامات و سوالات مرتبط با آن پاسخ داد. در میان این پرسش ها، همیشه یک سوال اساسی که مطرح بوده این است که دارنده «چک» تا چه تاریخی می تواند علیه صادر کننده چک طرح دعوی کند؟

دارنده چک تا چه تاریخی میتواند علیه صادر کننده چک طرح دعوی کند؟

دکتر ربیعا اسکینی، استاد دانشگاه و مولف کتب حقوق تجارت در پاسخ به این سوال اظهار می دارد: تا زمانی که چک از امتیازات قانون تجارت استفاده می کند، می تواند علیه صادر کننده مستند به چک به عنوان سند تجاری طرح دعوی کند و هم در صورت تقاضای تامین خواسته از پرداخت خسارت احتمالی معاف باشد و هم خسارت تأخیر تأدیه را با توجه به تبصره الحاقی به ماده ۲ قانون صدور چک از «تاریخ چک» مطالبه کند و نه بر اساس ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی از تاریخ مطالبه.

ذکر این مهم لازم است که مجمع تشخیص مصلحت نظام در یک استفساریه اعلام کرده است: منظور از عبارت «کلیه خسارات و هزینه های لازم از قبیل: هزینه های دادرسی...» مذکور در تبصره الحاقی به ماده ۲ قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک مصوب ۱۰ / ۰۲ / ۱۳۷۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام، خسارات تأخیر تأدیه بر مبنای نرخ تورم از تاریخ چک تا زمان وصول آن که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام شده و هزینه دادرسی و حق الوکاله بر اساس تعرفه های قانونی است.

وی با بیان اینکه شرط استحقاق دارنده به استفاده از مزایای فوق آن است که دارنده طرف مهلت قانونی به بانک رجوع کرده باشد و ظرف پنج سال از تاریخ صدور گواهی عدم موجودی طرح دعوی کند، می افزاید: دلیل تکلیف دارنده به رجوع به بانک ظرف یک سال، این است که چک مشابه برات به رویت است و از جهات عدیده از مقررات قانون تجارت راجع به برات تبعیت می کند (ماده ۳۱۴ ق. ت) و از جمله ماده ۲۷۴ قانون تجارت.

این استاد پیشکسوت حقوق تجارت خاطرنشان می کند: هرگاه دارنده چک ظرف این مدت به بانک مراجعه نکند و گواهی عدم یا کسر موجودی نگیرد، دیگر سند او عنوان چک ندارد و بنابراین، هم باید خسارت احتمالی بدهد و هم خسارت تأخیر برای او باید با توجه به ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی مورد حکم قرار گیرد و نه تبصره الحاقی به ماده ۲ قانون صدور چک.

ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی می گوید: در دعاوی که موضوع آن دین و از نوع رایج بوده و با مطالبه داین و تمکن مدیون، مدیون امتناع از پرداخت نموده، در صورت تغییر فاحش شاخص قیمت سالانه از زمان سررسید تا هنگام پرداخت و پس از مطالبه طلبه کار، دادگاه با رعایت تناسب تغییر شاخص سالانه که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می گردد، محاسبه و مورد حکم قرار خواهد داد، مگر اینکه طرفین به نحو دیگری مصالحه کنند.

وی در پایان تصریح می کند: امتیازات مزبور در فرضی نیز برای دارنده وجود ندارد که او ظرف یک سال به بانک رجوع کرده، ولی ظرف پنج سال منعکس در ماده ۳۱۸ قانون تجارت طرح دعوی نکرده است؛ در این فرض هم دارنده برای آن که بتواند

قرار تامین مطالبه کند، باید خسارت احتمالی پرداخت کند و خسارت تاخیر تادیه برای او از تاریخ مطالبه احتساب می شود و نه از تاریخ چک.